



RINGVAADE

EMAKEELE SELTSI

88. TEGEVUSAASTA (2007)

Üritused

I. Konverentsid, keelepäevad, ettekandekoosolekud

1. Konverentsid

Emakeele Selts korraldas aruandeaastal 2 konverentsi, 6 ettekandekoosolekut ja 7 väliskeelepäeva.

27. juunil toimus Tartus traditsiooniline J. V. Veski pühendatud keelekonverents. XL Veski päeva teema oli „Sõna on sõnavaraaurijal”, kavas oli kuus ettekannet. Avaettekande „Kuidas tüpoloog kirjeldaks eesti keele sõnavara” pidas Urmas Sutrop. Margit Langemets kirjeldas oma ettekandes „Leksikograafi unistus” ideaalset sõnaraamatut leksikograafi ja kasutaja seisukohalt. Enn Veldi kõneles teemal „Pejoratiivsus ja häälikusümboolika informaalses sõnaraamatus”. Anneli Baran käsitles ettekandes „Intensiivistavate väljendite kujundist – kas metafoorne võrdlus või hüperboolina kasutatav metonüümia?” eesti kõnekäändude ja fraseologismide andmebaasis sisalduvaid liialdavaid ütlemisi, mille sisuks on rumaluse karikerne rõhutamine. Katre Õim selgitas oma ettekandes „Metafoor ELU ON TEEKOND ebaõnne väljendite näitel” mõistemetafoori rolli mentaalset ebaõnnestumist tähistavate keelendite tekkimisel. Sirli Parm esines teemal „Sõnade *veel, juba, alles* ja *jälle* ajaline tähendus”.

Traditsiooniline üliõpilaskonverents, millega Emakeele Selts tähistas ühtlasi Euroopa keelte päeva, toimus 26. septembril Tallinna Ülikoolis. Oma keeleuurimistööst rääkisid Tallinna, Tartu ning Helsingi ülikooli bakalaureuse- ja magistriõppe üliõpilased, kes pidasid 12 ettekannet. Konverentsipäeva lõpetuseks esitles Mark Soosaar oma filmiprogrammi „Filmikeel – üks Euroopa keeli”.

2. Ettekandekoosolekud, väliskeelepäevad ja keelepäevad Eestis

Ettekandekoosolekutel peeti 18 ettekannet, mis tutvustasid teoreetilisi ja rakenduslikke suundumusi Eesti keeleteaduses ning eesti keele uurimisel. Teemal „Eesti keel võõrfiloloogi pilguga” kõnelesid 19. veebruaril Reeli Torn-Leesik, Daniele Monticelli ja Helju Ridali. Kognitiivsest lingvistikast rääkisid 9. aprillil Ilona Trigel, Tuomas Huumo ja Heete Sakhai. Keelelisest viisakusest kõnelesid 18. mail Krista Vogelberg ning Renate Pajusalu (viimase kaasautorid Birute Klaas, Karl Pajusalu, Virve Vihman). Emakeele Seltsi sügised koosolekud olid pühendatud eesti keele elektroonilistele ressurssidele. Esimesel koosolekul 18. oktoobril pidasid ettekande Pille Eslon, Jaak Vilo, Kadri Muischnek ja Margit Langemets, teisel koosolekul Asta Õim, Liina Lindström, Andriela Rääbis ja Külli Habicht.

Emakeele Seltsi aastakoosolekul 30. märtsil 2007 pidas akadeemilise ettekande teemal „Grammatikalisatsioonist eesti ja soome keeles ja selle uurimisest” seltsi esimees Helle Metslang, seltsi 87. tegevusaasta (2006) aruande esitas teadussekretär Terje Potter.

Väljaspool Eestit peeti haridus- ja teadusministeeriumi ning koha-palsete eesti seltside kaaskorraldusel keelepäevi Peterburis, Petseris, Hamburgis, Moskvas, Helsingis, Tampere ja Turus. Peterburi VII eesti keele ja mälu päeva ettekanded olid mitmekülgse temaatikaga. Traditsiooniliselt on ettekannete hulka kuulunud ülevaade Eesti keelepoliitikast; kõneldi uuest õigekeelsussõnaraamatust ja praegusest eesnimikasutusest ning eestlaste viisakuskoodist. Keelepäeva raames tutvustati kuues ettekandes Eesti arhiive ning nende uurimistööd. Ettekandeid on peetud ka keele omandamisest, eesti keele ja eestikeelse suhtluse võrdlusest muude keeltega, eesti keele õppevarast jne. Kokku peeti väliskeelepäevadel 34 ettekannet.

2006. aastal algatasid HTM ja ES koostööprojekti „100 aastat eestikeelset keskharidust”, mille eesmärk on korraldada 2006/2007. õppeaastal kõigis maakondades ja neljas suuremas linnas kõigile keelehuvilistele mõeldud keelepäev. 2007. aastal toimusid maakondlikud keelepäevad Võrus ja Haapsalus.

19. aprillil toimus Väike-Maarjas Wiedemanni keeleauhinna keelepäev. Traditsiooni kohaselt esines 2007. aasta laureaat Kristiina Ross ettekandega „Vana keele uus nägu” ja istutas tamme keeletammikusse.

II. Muu tegevus

2007. a emakeelepäeval tunnustati 2006. aasta keeleteo auhinnaga Eesti koolinoorte üleskutset „Kroon eesti keelele!”, millele oli korralduslikku tuge pakkunud ka Emakeele Selts. Koos oma õpetajatega kogusid ja andsid õpilased Wiedemanni fondi üle 12 747 krooni ja 70 senti, allkirjastatud nimekirjad saadeti Emakeele Seltsi, kust need novembris 2006 edastati Eesti Kirjandusmuuseumile.

Selts on pidanud vajalikuks aktiveerida tööd noortega ning Eesti eri piirkondadega; selle ülesande raames peeti 14. septembril Kihnu põhikoolis seltsi infopäev.

III. Kirjastamine

Trükis on 2007. aastal ilmunud:

- Emakeele Seltsi aastaraamat 52 (2006). Peatoimetaja Mati Erelt, toimetaja Tiiu Erelt. Eesti Teaduste Akadeemia Emakeele Selts. Tallinn 2007. 252 lk.
- Estonian Language. Linguistica Uralica. Supplementary Series / Volume 1. Second Edition. Edited by Mati Erelt. Estonian Academy Publishers. Tallinn 2007. 414 p.
- keeleajakiri Oma Keel nr 1. 84 lk.
- keeleajakiri Oma Keel nr 2. 88 lk.

2007. aastal valmistati kirjastusele loovutamiseks ette Mulgi murdetekstide kogumik „Ennemustitsel Mulgimaal” (340 lk).

Emakeele Selts jätkas projektiga, mille eesmärk on Wiedemanni „Grammatik der Ehstnischen Sprache” (1875) faksiimile (ilmus 2005. a) ja kommenteeritud tõlke avaldamine kahe köitena. Wiedemanni grammatikat tõlgib ja kommenteerib seltsi liige Heli Laanekask.

IV. Raamatukogu

Emakeele Seltsi raamatukogu täienes 2007. aastal 72 trükisega, mis on saadud vahetuse, annetuse või ostu teel. Raamatukogus on arvel 5900 inventeeritud trükist.

Raamatukogu hoiab ja juhatab Helju Kaal.

V. Keeleainestiku kogumine

2007. aastal keeleainestiku kogumise võistlust ei toimunud ega laekunud keeleainest ka Emakeele Seltsi korrespondentidelt.

Noortetöö raames alustati ettevalmistusi Interneti-põhiseks sõnakogumisvõistluseks, mis on suunatud igas vanuses õpilastele ja mille käigus kavandatakse seminare noorte keeletegevusest huvitatud osapooltega.

VI. Keeletoimkond

Keeletoimkonna vanem on Peeter Päll, keeletoimkonda kuuluvad Külli Habicht, Reet Kasik, Krista Kerge, Katrin Kern, Einar Kraut, Urve Pirso, Maire Raadik ja Tiit-Rein Viitso.

Keeletoimkonna ettepanekul täiendati seltsi põhikirja punktiga 27¹, mis täpsustas keeletoimkonna staatust ja ülesandeid. Selles punktis lähtutakse Vabariigi Valitsuse määrusest kirjakeele normi kohta. Keeletoimkonna kinnitab ESi juhatus.

Emakeele Seltsi keeletoimkond pidas 2007. a kolm koosolekut, millel arutati läbi ja kiideti heaks ettepanekud Emakeele Seltsi juhatusele ESi põhikirja täiendamiseks ja keeletoimkonna kodukorra kinnitamiseks; muud arutatud teemad olid võõrnimedede häälduse probleemid (Einar Kraudi esil-dise alusel), jaapani sõnade vormistamise juhised ning ärinimedede reeglistik, ent soovitusi nende alusel veel vastu ei võetud.

VII. Annetused

2007. aastal tegi Emakeele Seltsile annetuse Ene Sepp.

VIII. Liikmeskond

Emakeele Seltsi kuulus 31. detsembri 2007. a seisuga 338 tegevliiget ja kümme auliiget: Eeva Ahven, Paul Alvre, Meinhard Laks, Eduard Leppik, Mari Must, Valdek Pall, Huno Rätsep, Ülo Tedre, Helmi Neetar ja Uno Liivaku.

Tegevusaasta jooksul võeti vastu kolmteist uut tegevliiget: Katrin Hiietam, Vahur Laiapea, Mari Allik, Øivind Rangøy, Piret Joalaid, Virve-Anneli Vihman, Maigi Vija, Helen Koks, Reeli Torn-Leesik, Eva Velsker, Tuuli Tuisk, Mervi Kalmus, Karin Soodla.

Surma läbi lahkus 2007. aastal kaheksa liiget: Liina Lään († 17.02.2007), Helgi Allik († 17.03.2007), Elna Adler († 22.03.2007), Jaan Toomla († 08.06.2007), Rita Tasa († 16.07.2007), Juhan Peegel († 06.11.2007), Harald Rajamets († 12.11.2007), Jaan Kross († 27.12.2007).

IX. Juhatus

Seltsi juhatusse kuuluvad esimees Helle Metslang, abiesimehed Karl Pajusalu ja Jüri Viikberg ning liikmed Mati Erelt, Asta Õim, Annika Kilgi ja Pire Teras.

Seltsi juhatus käis 2007. aastal koos neli korda. Juhatuse koosolekule olid ühel korral kutsutud Jüri Valge ja Maria-Maren Sepper.

X. Töötajad

Teadussekretärina töötas kuni 31. juulini Terje Potter, augustis täitis teadussekretäri kohuseid Maria-Maren Sepper. Alates 1. septembrist on selles ametis Annika Hussar. Raamatukogu juhatajana töötab Helju Kaal ning raamatupidajana töövõtulepingu alusel Tiia Vajak. Seltsi kodulehekülge kujundab Maria-Maren Sepper.

XI. Üldiseloostus

Emakeele Seltsi tegevusaasta on olnud ettevõtmisterohke. On korraldatud konverentse, ettekandekoosolekuid, infopäev, väliskeelepäevi, jätkunud keeleajakirja ja aastaraamatu väljaandmine, algatati noorte sõnakogumisvõistlus. 2007. aastal peeti Emakeele Seltsi üritustel 73 ettekannet.

Seltsi juhatus liikmed Helle Metslang, Karl Pajusalu ja Mati Erelt on jätkuvalt osalenud Eesti keelenõukogu töös. 2006. aastast esindab Emakeele Seltsi juhatus Eesti Keele Instituudi teadusnõukogus Helle Metslang, Wiedemanni keeleauhinna komisjonis Jüri Viikberg.

Rahaliselt oli 2007. aasta Emakeele Seltsile soodne. Teaduste Akadeemia tegevustoetusele lisandus haridus- ja teadusministeeriumi toetus Emakeele Seltsi aastaraamatu ja Oma Keele väljaandmiseks ning väliskeelepäevade korraldamiseks. Publitseerimist on toetanud ka kultuuriministeerium ja Eesti Kultuurkapital.

ANNIKA HUSSAR

2007. AASTAL EMAKEELE SELTSI ÜRITUSTEL PEETUD ETTEKANDED

1. Alas, Marit – Kohanimede muutumine Põide vallas Saaremaal. ESi üliõpilaskonverentsil Tallinnas 26. septembril.
2. Argus, Reili – Kuidas eesti lapsed rääkima õpivad ja kas viga on ikka viga. Eesti keele päeval Hamburgis 24. märtsil.
3. Baran, Anneli – Intensiivistavate väljendite kujundist – kas metafoorne võrdlus või hüperboolina kasutatav metonüümia. XL J. V. Veski päeval Tartus 27. juunil.
4. Erelt, Mati – Lause õigekeelsusest. Moskva 4. eesti keele päeval 14. aprillil.
5. Erelt, Mati – Muutusi eesti lauses. F. J. Wiedemanni keeleauhinna keelepäeval Väike-Maarjas 19. aprillil.
6. Erelt, Tiiu – Uus õigekeelsussõnaraamat ÕS 2006. Moskva 4. eesti keele päeval 14. aprillil.
7. Eslon, Pille – Õppijakeelekorpused ja keeleõpe. Kõnekoosolekul Tartus 18. oktoobril.
8. Habicht, Külli – Tartu ülikooli vana kirjakeele korpus(t)est. Kõnekoosolekul Tallinnas 29. novembril.
9. Hassinen, Sirje – Lapse kakskeelsuse kujunemise protsess. Eesti keele päeval Hamburgis 24. märtsil.
10. Hinrikus, Rutt – Ajalugu ja mälu eesti rahva elulugudes. /Eesti/ keele ja mälupäeval Peterburis 17. märtsil.
11. Hussar, Annika – Eesnimed sajandivahetuse Eestis. /Eesti/ keele ja mälu päeval Peterburis 17. märtsil.
12. Hutukka, Sirpa – Deontilisest modaalsusest eesti naisteajalehtede armastus- ja seksuaalteemalistes artiklites eri aegadel. ESi üliõpilaskonverentsil Tallinnas 26. septembril.
13. Huumo, Tuomas – Fiktiivne liikumine. Kõnekoosolekul Tallinnas 9. aprillil.
14. Ivanov, Nikita (õpil) – Oskar Luts armeetenistuses Venemaal. Petseri Keskkooli 6. keelepäeval 21. märtsil.
15. Juhkanson, Grethe – Verbiliited vanemates murdetekstides ja tänapäeva võru kirjakeeles. ESi üliõpilaskonverentsil Tallinnas 26. septembril.

16. Jürine, Anni – Eesti kaassõnaühendite norminguvastasest kokkukirjutamisest grammatiseerumisteooria taustal. ESi üliõpilaskonverentsil Tallinnas 26. septembril.
17. Kibal, Birgit ja Kravtsev, Tiiu – Väliseestlaste dokumentide kogumine ja kasutamine Rahvusarhiivis. /Eesti/ keele ja mälupäeval Peterburis 17. märtsil.
18. Kiipus, Merike – Arhiivraamatukogu kogumistööst. /Eesti/ keele ja mälupäeval Peterburis 17. märtsil.
19. Kingisepp, Leelo – Uuemaid eesti keele kui teise keele õppematerjale. Moskva 4. eesti keele päeval 14. aprillil.
20. Kivimäe, Liina – Presidendikõned: metafoore ja hoiakuid. ESi üliõpilaskonverentsil Tallinnas 26. septembril.
Klaas, Birute – vt Pajusalu, Renate.
21. Korb, Anu – Eesti kogukonnad Venemaal: asustusajaloost ja tänapäevast. /Eesti/ keele ja mälupäeval Peterburis 17. märtsil.
Kravtsev, Tiiu – vt Kibal, Birgit.
22. Kulakov, Dmitri – Tähelepanekuid eesti ja vene keele tegusõnade kahekordse rektsiooni kohta. ESi üliõpilaskonverentsil Tallinnas 26. septembril.
23. Laanesoo, Kirsi – Kõneline funktsioonid suulises argivestluses. ESi üliõpilaskonverentsil Tallinnas 26. septembril.
24. Langemets, Margit – Leksikograafi unistus. XL J. V. Veski päeval Tartus 27. juunil.
25. Langemets, Margit – EKI elektrooniline keelevara. Kõnekoosolekul Tartus 18. oktoobril.
26. Lindström, Liina – Eesti murrete korpusest. Kõnekoosolekul Tallinnas 29. novembril.
- 27.–29. Metslang, Helle – Eesti ja soome keel – sarnased ja erinevad. Eesti keele päeval Helsingis 7. novembril, Tampere 8. novembril ja Turus 9. novembril.
30. Metslang, Helle – Grammatikalisatsioonist eesti ja soome keeles ja selle uurimisest. Aastakoosolekul Tartus 30. märtsil.
31. Monticelli, Daniele – Eesti keeleuendus ja Itaalia *questione della lingua* – paralleelid ja põimumised. Kõnekoosolekul Tartus 19. veebruaril.
32. Muischnek, Kadri – Eesti keele elektroonilised tekstikogud. Kõnekoosolekul Tartus 18. oktoobril.
33. Noorhani, Piret – Eesti diasporaa materjalid Eesti Kultuuriloolises Arhiivis. /Eesti/ keele ja mälupäeval Peterburis 17. märtsil.

- 34.–36. Pajupuu, Hille – Võõritimõistmise ohud eesti-soome meilisuhtluses. Eesti keele päeval Helsingis 7. novembril, Tampere 8. novembril ja Turus 9. novembril.
Pajusalu, Karl – vt Pajusalu, Renate.
37. Pajusalu, Renate – Eestlaste suhtlusstiil naaberriikide, eriti venelaste taustal. /Eesti/ keele ja mälupäeval Peterburis 17. märtsil.
38. Pajusalu, Renate; Klaas, Birute; Pajusalu, Karl; Vihman, Virve – Eesti ja vene viisakuskood: sarnast ja erinevat. Kõnekoosolekul Tartus 18. mail.
39. Parm, Sirli – Sõnade *veel*, *juba*, *alles* ja *jälle* ajaline tähendus. XL J. V. Veski päeval Tartus 27. juunil.
40. Podneks, Pilleriin – Adjektiivide omandamisest eesti keeles. ESi üliõpilaskonverentsil Tallinnas 26. septembril.
41. Potter, Terje – Emakeele Seltsi 87. tegevusaasta (2006). Aastakoosolekul Tartus 30. märtsil.
- 42.–44. Praakli, Kristiina – Soome eestlaste kakskeelsus ja kakskeelne keelekasutus. Eesti keele päeval Helsingis 7. novembril, Tampere 8. novembril ja Turus 9. novembril.
45. Prass, Kerli – Pressiteadete süntaks: infiniitartindid ja nominalisatsioonid. ESi üliõpilaskonverentsil Tallinnas 26. septembril.
46. Põnova, Ustina (õpil) – Eesti ärkamisaja haritlaste suhetest Venemaaga. Miina Härma. Petseri 2. Keskkooli 6. keelepäeval 21. märtsil.
47. Raadik, Maire – Uus õigekeelsussõnaraamat ÕS 2006. /Eesti/ keele ja mälupäeval Peterburis 17. märtsil.
48. Raasik, Liis – Intervokaalsed leenisklusiilid eesti keele spontaanses kõnes. ESi üliõpilaskonverentsil Tallinnas 26. septembril.
49. Reinthal, Riina – Kool ja keel. Eesti keele päeval Hamburgis 24. märtsil.
50. Reinvelt, Riina – Eesti Rahva Muuseumi kogumistööst Eestist eemal. /Eesti/ keele ja mälupäeval Peterburis 17. märtsil.
51. Ridali, Helju – Fraseologismid eesti keeles, nähtuna germanisti pilgu läbi. Kõnekoosolekul Tartus 19. veebruaril.
52. Rikberg, Katrin – Keelelisest viisakusest. ESi üliõpilaskonverentsil Tallinnas 26. septembril.
53. Ross, Kristiina – Vana keele uus nägu. F. J. Wiedemanni keeleauhinna keelepäeval Väike-Maarjas 19. aprillil.
54. Rääbis, Andriela – TÜ eesti suulise keele korpus ja dialoogikorpus. Kõnekoosolekul Tallinnas 29. novembril.
55. Sakhai, Heete – Konstruksioonipõhine keelemudel. Kõnekoosolekul Tallinnas 9. aprillil.

56. Soosaar, Mark – Filmikeel – üks Euroopa keeli. /Kommentaar oma fil-
midele./ ESI üliõpilaskonverentsil Tallinnas 26. septembril.
57. Sutrop, Urmas – Kuidas tüpoloog kirjeldaks eesti keele sõnavara. XL
J. V. Veski päeval Tartus 27. juunil.
58. Šamarin, Jegor (õpil) – Johannes Köler, Jakob Hurt, Lydia Koidula
Venemaal. Petseri 2. Keskkooli 6. keelepäeval 21. märtsil.
59. Tamm, Vally – Eesti ärkamisaja haritlaste suhetest Venemaaga. Karl
August Hermann. Petseri 2. Keskkooli 6. keelepäeval 21. märtsil.
60. Tender, Tõnu – Eesti riik ja eestlastest väljarändajad. Petseri 2. Keskkooli
6. keelepäeval 21. märtsil.
61. Torn-Leesik, Reeli – Käände ja tegumoe seostest eesti keeles. Kõnekoos-
olekul Tartus 19. veebruaril.
62. Tragel, Ilona – Liikumise olulisusest keeles. Kõnekoosolekul Tallinnas
aprillil.
63. Valdmets, Annika – Modaalpartiklite kujunemine ja kasutamine eesti
kirjakeeles. ESI üliõpilaskonverentsil Tallinnas 26. septembril.
64. Valge, Jüri – Riik, keel ja keelekasutaja. /Eesti/ keele ja mälupäeval
Peterburis 17. märtsil.
- 65.–67. Valge, Jüri – Keelestrateegia rakendub ellu. Eesti keele päeval Hel-
singis 7. novembril, Tampere 8. novembril ja Turus 9. novembril.
68. Veldi, Enn – Pejoratiivsus ja häälikusümboolika informaaalses sõnavaras.
XL J. V. Veski päeval Tartus 27. juunil.
Vihman, Virve – vt Pajusalu, Renate.
69. Viller, Jaak – Eesti keel uues Paabelis. Moskva 4. eesti keele päeval
14. aprillil.
70. Vilo, Jaak – Keeletehnoloogia viimine uurimistööst arvutikasutaja tee-
nistusse. Kõnekoosolekul Tartus 18. oktoobril.
71. Vogelberg, Krista – Viisakus ja võim. Kõnekoosolekul Tartus 18. mail.
72. Õim, Asta – Eesti kõnekäändude ja fraseologismide andmebaas: seis ja
perspektiivid. Kõnekoosolekul Tallinnas 29. novembril.
73. Õim, Katre – Metafoor ELU ON TEEKOND ebaõnne väljendite näitel. XL
J. V. Veski päeval Tartus 27. juunil.

HELJU KAAL

2007. AASTAL MANALATEELE LÄINUD EMAKEELE SELTSI LIIKMED

Liina Lään	(19.01.1924–17.02.2007)
Helgi Allik	(09.07.1937–17.03.2007)
Elna Adler	(24.07.1929–22.03.2007)
Jaan Toomla	(08.05.1929–08.06.2007)
Rita Tasa	(02.12.1930–16.07.2007)
Juhan Peegel	(19.05.1919–06.11.2007)
Harald Rajamets	(13.05.1924–12.11.2007)
Jaan Kross	(19.02.1920–27.12.2007)



IN MEMORIAM
JUHAN PEEGEL
19. V 1919 – 6. XI 2007

Lahkunud on Emakeele Seltsi auliige akadeemik Juhan Peegel.

Juhan Peegli keelehuvi ilmutas end kõigepealt sõdurislängi kogumises. Esimese kursuse tudengina esitas ta Emakeele Seltsi sõnavõistlusele töö „Kaardiväe Eesti Laskurkorpuse erikeelt”, mis hinnati esimese auhinna vääriliseks. Ülikoolis õppides hakkas teda huvitama regivärsilise rahvalaulu omapärane keel. Tulemuseks oli kõigepealt diplomitöö Lõuna-Eesti rahvalaulude morfoloogiast, 1954. a kandidaadiväitekirj „Eesti vanade rahvalaulude keele morfoloogia” ning hiljem ka õppevahend „Eesti regivärsilise rahvalaulu keelest” (1961, 2. trükk 1966). Eesti keele ajaloo selgitamiseks on neil töödel suur tähtsus. Rahvalaulude keele parima asjatundjana oli Juhan Peegel „Kalevipoja” teadusväljaande (1961–1963) ning antoloogia „Eesti rahvalaulud” (1969–1974) keeleteimetaja. Hiljem köitis teda eesti rahvalaulude eripärane sõnavara – poetilised sünonüümid. 1982–1991 ilmus seltsi toimetiste sarjas mahukas viieosaline uurimus

„Nimisõna poeetilised sünonüümid eesti regivärssides”, mis sai 1992. a riigi teaduspreemia humanitaarteaduste alal. 2004. a ilmus selle uurimuse 2. trükk ühtede kaante vahel.

Juhan Peegel tegeles ka murdekeelega – pidas loenguid eesti murretest ning juhendas aastaid Tartu ülikooli üliõpilaste murdepraktikat. Saarlasena tundis ta mõistagi kõige rohkem huvi saarte murde, eriti aga oma kodukandi Põide murraku vastu. 1956. a valmis Põide murraku häälikuloo käsikiri.

Juhan Peegel on uurinud eesti kirjakeele grammatikatki. Kui Tartu ülikooli eesti keele ja soome-ugri keelte kateeder võtsid 1950. aastate algul tööplaani eesti keele teadusliku grammatika koostamise, tehti talle ülesandeks uurida eesti keele verbivormistikku. Artiklid „Tingiva kõneviisi tähenduslikest funktsioonidest ja kohast eesti kõneviiside süsteemis” (ESA III, 1957) ja „Ääremärkusi pöörete kasutamisest” (KK 1958, 8) on eeskujulikud uurimused, mis pole oma tähtsust kaotanud tänaseni.

Keeleuurimine oli vaid üks osa Juhan Peegli elutööst. Veelgi rohkem tuntakse ja hinnatakse teda eesti ajakirjanike õpetajana ning ajakirjandusteadlasena, eriti eesti ajakirjanduse ajaloo uurijana. Sellest vallast oli ka Juhan Peegli 1972. a kaitstud doktoriväitekiri „Eesti ajakirjanduse algusperiood” (1766–1857).

Laiem üldsus teab Juhan Peeglit ka tema ilukirjandusliku loomingu kaudu („Üks kaunis jutu ja õpetuse raamat” 1966, „Kolm tahedat lugemist” 1973, „Teed ja ristteed” 1976, „Ma langesin esimesel sõjasuvel” 1979 jm).

Kogu Juhan Peegli mitmekülgses, äärmiselt viljakas ja paljude preemiatega pärjatud tegevuses tõusis alati esiplaanile eesti keel. 1996. a anti talle F. J. Wiedemanni keeleauhind „sügava keeleuurimise, kõrgkunstilise sõnakasutuse ja ilusa emakeele õpetamise eest”.

Auliikmed teevad seltsile au. Juhan Peegli puhul kehtib see eriti.

MATI EREL'T

EMAKEELE SELTSI JUUBILARID 2007. AASTAL

JAANUARIS	04.01.	Madis Norvik	75
	09.01.	Mall Hiimäe	70
	22.01.	Haldur Õim	65
	31.01.	Ilse Lehiste	85
VEEBRUARIS	03.02.	Eha Tammo	50
	06.02.	Ottilie Kõiva	75
	08.02.	Külvi Pruuli	65
	11.02.	Igor Tõnurist	60
	16.02.	Matti Punttila	70
	17.02.	Ülle Rannut	50
	22.02.	Lilian Laur-Kurvits	80
	24.02.	Valve Kullus	75
MÄRTSIS	17.03.	Evi Juhkam	75
	19.03.	Birute Klaas	50
	23.03.	Tiiu Salasoo	75
	24.03.	Tiiu Keskaik	70
APRILLIS	05.04.	Jaan Ross	50
	07.04.	Aino Kaljuste	80
	08.04.	Kristi Salve	65
	14.04.	Maria Zaitseva	80
	19.04.	Ellen Uuspõld	80
	20.04.	Tiiu Erelt	65
MAIS	12.05.	Maia Rõigas	65
	14.05.	Heino Kiik	80
	15.05.	Mare Onga	55
	23.05.	Rein Saukas	60
	28.05.	Liidia Vassikova	80

JUUNIS	04.06.	Eha Viluoja	60
	09.06.	Helena Sulkala	60
	10.06.	Sándor Mokány	75
	20.06.	Marju Vilbaste	70
	28.06.	Tõnu Seilenthal	60
	30.06.	Valdek Pall	80
JUULIS	14.07.	Meinhard Laks	85
	16.07.	Mall Kaevats	60
AUGUSTIS	02.08.	Kalevi Wiik	75
	10.08.	Mati Vihman	55
	12.08.	Ilmari Lahti	70
	20.08.	Aita Maasik	80
	28.08.	Mati Hint	70
SEPTEMBRIS	02.09.	Elsa Pajumaa	75
	06.09.	Ellen Karu	75
	07.09.	Aili Kiin	55
	12.09.	Ann Kask	60
	29.09.	Maia Väkräm	75
OKTOOBRIS	01.10.	Jussi Kallio	70
	02.10.	Aino Jõgi	85
	13.10.	Arvo Eek	70
	13.10.	Tauno Lähteenkorva	75
NOVEMBRIS	07.11.	Krista Kerge	55
	12.11.	Epp Lauk	55
	15.11.	Kaleph Jõulu	80
	20.11.	Silva Tomingas	55
DETSEMBRIS	28.12.	Huno Rätsep	80
	30.12.	Kai Võlli	60



JUUBELIJUTTU HELENA SULKALAGA

2007. aasta tõi ümmarguse tähtpäeva Oulu ülikooli soome keele professorile Helena Sulkalale: 9. juunil täitus tal 60. eluaasta. Sulkaat seovad Eestiga paljud tihedad koostöö- ja sõprussuhted, ta on ka Emakeele Seltsi liige. Heidame järgnevalt pilgu Helena Sulkala tööalasele tegevusele¹ ja küsime juubilarilt endalt, kuidas on kujunenud ja arenenud tema suhted Eestiga ja eesti keelega.

Helena Sulkaat võib kindlasti nimetada Oulu ülikooli soome keele eriala raudvaraks. Kui ta seal 1967. aastal oma õpinguid alustas, oli soome keele osakond just loodud. Sama osakonna (mille koosseis ja kuulumus on aegade jooksul vaheldunud) mitmel ametikohal on kulgenud kogu ta tööelu. Professorina töötab ta alates 1997. aastast; kokku umbes 15 aastat

¹ Andmed pärinevad Harri Mantila ülevaatest „Esipuhe” juubelikogumikus „Merkityksen ongelmasta vähemmistökielten oikeuksiin. Juhlakirja professori Helena Sulkalan 60-vuotispäivänä” (Acta Universitatis Ouluensis, B Humaniora 79, lk 13–15).

on ta osakonda juhatanud. Oulu ülikooli soome keele eriala on tugev ja produktiivne nii õppe- kui ka uurimistöö vaatenurgast, seal valmib palju mitmekesise temaatikaga lõputöid ja väitekirju, on saadud kõrgeid hinnanguid teadustööle, osakonnas on üksmeelne ja kannustav õhkkond – kõige selle kujunemisel on Sulkalal kindlasti olnud väga suur roll. Ta on olnud professoriks ka Stockholmi ülikoolis, algatanud rahvusvahelise vahetuse lepinguid Erasmuse programmi raames, käinud ka ise loenguid pidamas eri maade ülikoolides. Ta on saanud mitmeid kõrgeid tunnustusi, millest üheks olulisemaks peab Petroskoi ülikooli audoktori tiitlit.

Helena Sulkala uurimistemaatikas võib esile tuua kolm kesket suunda: semantika uurimine, soome ja eesti keele võrdlemine ning läänemeresoome vähemuskeelte keelesituatsiooni uuringud. See aga pole kaugeltki kõik, ta haarab lennult kõikvõimalikke teooriaid, lähenemisviise, uurimisobjekte, võib tegelda oma töödes ja juhendamistes näiteks kognitiivse lingvistikaga, tõlketeooriaga, keeleomandamisega, kirjakeele ajaloo, nimeuuringutega. Oma doktoritöös „Suomen kielen ajan adverbien semantiikka” (1981) uuris ta uudsel teoreetilisel taustal, semantiliste tunnuste analüüsi abil soome keele ajamäärsõnade tähendusstruktuuri. Rahvusvahelisele keeleteadusele suunatud on koos Merja Karjalaineniga kirjutatud ülevaate teos „Finnish”, mis ilmus 1992 Routledge’i kirjastuse sarjas „Descriptive Grammars”. Soome ja eesti keele kontrastiivuuringutega, eesti keele uurimise ja õpetamise arendamisega on Sulkala tegelnud väga mitmekülgselt, millest lähemalt kõneleb ta ise allolevas meiliküsitluses. Viimasel aastakümnel on ta huvikeskmes olnud läänemeresoome väikesed keeled, tema algatusel ja juhtimisel on edukalt toiminud rahvusvaheline läänemeresoome vähemuskeelte uurimise projekt, kus osalisteks kaheksa ülikooli Lätist, Eestist, Soomest, Norrast, Rootsist ja Venemaalt ning uuritavateks keelteks liivi, võru-setu, rootsisoome, meä, kveeni, karjala ja vepsa keel.

Mõistatuseks kõigile on jäänud, kuidas on ta kõike jõudnud: olla mitmekülgne uurija, eestvedaja väga paljudes asjades nii tööl, harrastustes kui ka inimsuhetes, seitsme poja ema ja lugematute lapselaste vanaema. Helenaga suhtlemine on vaba ja aval, ja see võib toimuda sulaselges eesti keeles. Temast õhkub kaasaalamist nii teiste inimeste kui ka nende kodumaa käekäigu vastu. Sulkalate külalisraamat kõneleb nende Kempele kodu suurest külalislahkusest. Oma suhetest Eestiga jutustab ta järgnevas meilivestluses (26.3.2008).

1. Kuidas algas su tutvus eesti keelega ja Eestiga?

Oulu ülikool kutsus esimesena (= pärast sõda) Soome ülikoolidest tööle eesti keele lektori Eestist. Ellen Noot saabus Oulu 1967. aasta lõpus. Meie esimene kursus algas 4. detsembril 1967 ja kestis kuni jõuludeni. See oli minu eesti keele algus. Kevadel oli siis järgkursus. Kuna õpperaamatuid ei olnud, lugesime tekste Elleni toodud ajalehtedest (Sirp ja Vasar).

1969. a mais tegime esimese ekskursiooni Eestisse. Reisi korraldajateks olid soome keele tudengite ühing SUMA ning soome keele osakond abiprofessor Matti Pääkköneni juhatusel. Kuna mu töötamine osakonnas algas juba teise aasta tudengina (22.1.1968), siis olin kaasas nii osakonna kui ka SUMA poolt. Tutvusime Tartu ülikooliga Paul Ariste ja Paula Palmeose juhatusel. Ariste rääkis eesti ja soome-ugri keelte uurimisest ja tõi esile ka lõunaeesti keele. Ta palus Kalev Kalkunil rääkida lõunaeesti keeles. Pärast jaotas eesti ja soome tudengid paardesse ja käskis meil minna linna peale kõndima ja vestlema. Mind pandi paari Väino Klausiga ja samasse kampa sattusid ka Jüri Oll ja Kalev Kalkun. Algas kirja- ja kaardivahetus Väino ja Jüriga, mis kestis aastaid.

2. Kuidas kontaktid Eestiga on elu jooksul jätkunud?

Pärast esimest, 1969. a visiiti olen pidevalt külastanud Eestit, tutvunud paljude inimestega algul Tallinnas ja Tartus, hiljem ka eriti Lõuna-Eestis (Võru Instituudi ja selle inimestega). Tuttavate hulgas on keeleteadlasi ja ülikooli rahvast, aga ka sadu eestlasi nii mandrilt kui ka saartelt (näiteks Piirissaareltki).

Olin nõukogude ajal Eestis mitu korda vahetusuurijaks Moskva rahaga, hiljem mitu korda Eesti Teaduste Akadeemia toetusel. Olen pidanud mitu soome keele kursust nii Tartu kui ka Tallinna ülikoolides Erasmuse vahetuse raames. Olen olnud eksperdiks mitmel professori ja dotsendi koha täitmisel Eesti ülikoolides, ka oponendiks kaitsmistel.

Soomes olen õpetanud eesti keelt kolmes õppeasutuses, kokku kaksteist aastat. Lisaks sellele olin kümme aastat vastutav õppejõud eesti-soome tõlkekursustel.

Olen korraldanud eesti keele õppuritele kolmteist bussireisi Eestisse, peaaegu kõik kohad on läbi käidud Pakrilt Piirissaareni, Narvast Kihnuni, Viimsist Paganamaale.

Kontaktid eesti keelega on jätkunud ka Oulus, kuna mul on olnud kolleegiks kokku 13 eesti keele lektorit, kellega on olnud võimalus

suhelda eesti keeles. Meid on 1960. aastatest alates külastanud ka mõned eesti stipendiaadid ja vahetusõpetajad. Kaks eestlast on kaitsnud oma doktoritöö meie osakonnas.

3. Milliseid eesti keelega seostuvaid uurimusi oled ise teinud, juhatanud, juhendanud?

Mu selleteemaliste publikatsioonide loend on lisatud siinse kirja lõppu. Olen juhendanud soome-eesti temaatikast 10 *pro gradu* -tööd, 3 litsentiaaditööd ja 2 doktoritööd. Olen ka Soomes tegev olnud eelretsenseerijana ja oponentina eesti keelt puudutavate doktoritööde kaitsmistel.

4. Mis üritusi oled korraldanud?

Olen korraldanud projekti VIRSU (*Viro ja suomi kohdekielinä*) ja eesti-soome kontrastiivseminare ning eesti keele lektorite kokkusaamisi mitu korda. Peale selle olen koordineerinud kuus aastat (1998–2001, 2004–2007) läänemeresoome vähemuskeelte projekti, kus osalesid nii Tartu Ülikool kui ka Võru Instituut. Korraldasin kolm seminari aastas; neid peeti kuuel maal.

5. Missugustest Eesti teadus- jm üritustest oled osa võtnud?

Nõukogude ajal võtsin osa eesti ja soome keelt võrdlevast uurimisprojektist. Pärast seda olen osa võtnud Eesti ülikoolide, Eesti Teaduste Akadeemia, Emakeele Seltsi, Johannes Aaviku Seltsi ja Võru Instituudi korraldatud konverentsidest ja seminaridest.

6. Mis aspektid eesti keelest ja eesti-soome võrdlusest sulle kõige rohkem huvi pakuvad?

Algul huvitasid puhtalt tänapäeva eesti ja soome keele erinevused ja sarnasused, siis nende kahe keele õppimise probleemid, hiljem ka keelte ajalooline areng ja vanad kirjakeeled. Praegu huvitavad mind läänemeresoome vähemuskeelte küsimused ja seoses sellega võru ja setu keele praegune areng võrreldes teiste läänemeresoome keeltega.

7. Kas sul on praegu teoksil või kavas eesti keelega seostuvaid uurimusi?

Kavas oleks palju, kui aega jätkuks. Praegu tegelen just vähemuskeelte projekti tulemusena kirjutatud „klassikaga”.

8. Kuidas sai sinust Emakeele Seltsi liige?

Mind kutsuti osalema seltsi koosolekutel, kuna olen elanud Eestis mõned kolmekuused perioodid, ja mind kutsuti ka liikmeks. Mulle oli kutse suur au ja muidugi tahtsin liikmeks saada. On ju Eestimaa ja eesti keel mulle armsad ja lähedased. (Eesti keel on vahel kodukeelekski!)

Emakeele Selts soovib Helena Sulkalale hästi palju õnne, energiat, põnevaid uurimisteemasid ja innukaid üliõpilasi!

Helena Sulkala eesti keele alased publikatsioonid

A. Eesti keelt käsitlevad artiklid

Sulkala, Helena 1988. Sijamuotojen käyttö suomen ja viron ajanilmauksissa. – Oulun yliopiston suomen ja saamen kielen laitoksen tutkimusraportteja 29. Oulu, 139–147.

Sulkala, Helena 1990. The use of cases in time expressions in Finnish and Estonian. – Материалы VI международного конгресса финно-угроведов. Т. 2. Москва, 423–426.

Sulkala, Helena 1990. Resiprookkisuuden ilmaisemisesta suomessa ja virossa. – Congressus septimus internationalis fenno-ugristarum 3b. Sessiones sectionum. Debrecen, 268–273.

Sulkala, Helena 1994. Suomi toisena kielenä kielisukulaisille. – Lähivertailuja 8. Suomalais-virolainen kontrastiivinen seminaari Hailuodossa 7.–9.5.1994. Toim. Helena Sulkala ja Heli Laanekask. (= Suomen ja saamen kielen laitoksen tutkimusraportteja 40.) Oulu, 106–113.

Sulkala, Helena 1995. Virolaisten adoptiolasten kielen tutkimisesta. – Monikielinen suomessa. Toim. Ritva Takkinen ja Marja-Leena Haapanen. (= Suomen logopedis-foniatriksen yhdistyksen julkaisuja 28.) Helsinki, 94–95.

Sulkala, Helena 1995. Virolaisten adoptiolasten kielen tutkimisesta. – XXI kielitieteen päivät Oulussa 6.–7.5.1994. Toim. Riitta Kataja ja Kristiina Suikkari. (= Acta Universitatis Ouluensis. Series B.) Oulu, 241–245.

Sulkala, Helena 1995. Suomalaisen raamatun kääntämisestä. – Läänemere rahvaste kirjakeele ajaloost. Toim. Jaak Peebo. (= Tartu Ülikooli eesti keele õppetooli toimetised 1.) Tartu, 205–221.

Sulkala, Helena 1996. Expression of aspectual meanings in Finnish and Estonian. – Estonian: typological studies I. Ed. by Mati Erelt. (= Publications of the Department of Estonian of the University of Tartu 4.) Tartu, 165–225.

- Sulkala, Helena 1996.** Sanonnoista ja niiden kääntämisestä. – Professori Irma Sorvali 50 vuotta. Juhlaseminaari Oulussa 15.11.1995. Red. Paula Huhtala. (= Meddelanden från institutionen för nordiska språk vid Uleåborgs universitet. Serie B, Nr 21.) Uleåborg, 9–16.
- Sulkala, Helena 1996.** Finnish as a second language for speakers of related languages. – Finnish and Estonian – new target languages. Proceedings of the Fenno-ugric languages as second and foreign languages symposium. Ed. by Maisa Martin and Pirkko Muikku-Werner. Jyväskylä, 143–158.
- Sulkala, Helena 2000.** Keel, identiteet ja ühiskond. – Õdagumeresoomõ piirisüämeq. Toim. Karl Pajusalu ja Jüva Sullõv. (= Võro instituudi toimõndusõq 10.) Võro, 1–26, 171.
- Sulkala, Helena 2000.** Väheemistõkieliset tekstit väheemistõn identiteetin luojina ja vahvistajina. – Tutkielmia väheemistõkielistä Jäämereltä Liivinrantaan. Väheemistõkielten tutkimus- ja koulutusverkoston raportti 1. Toim. Niina Määttä ja Helena Sulkala. (= Oulun yliopiston suomen ja saamen kielen ja logopedian laitoksen julkaisuja 15.) Oulu, 10–29.
- Sulkala, Helena 2001.** Väheemistõidentiteetti syntaksin näkökulmasta. – Keele kannul. Pühendusteos Mati Ereleti 60. sünnipäevaks. Toim. Reet Kasik. (= Tartu Ülikooli eesti keele õppetooli toimetised 17.) Tartu, 293–305.
- Sulkala, Helena 2001.** Vanhan virren kieli elää suomalaisissa ja virolaisissa virsissä. – Congressus nonus internationalis fenno-ugristarum 7.–13.8.2000. Pars VI. Dissertationes sectionum, Linguistica III. Tartu, 261–270.
- Sulkala, Helena 2001.** Itämerensuomen pienet kirjakeilet. – XXVII Kielitieteen päivät Oulussa 19.–20. toukokuuta 2000. Toim. Helena Sulkala ja Leena Nissilä. (= Acta Universitatis Ouluensis. Humaniora B41.) Oulu, 272–277.
- Sulkala, Helena 2001.** Pienten itämerensuomalaisten kirjakielten syntybuumi. – Tutkielmia väheemistõkielistä Jäämereltä Liivinrantaan. Väheemistõkielten tutkimus- ja koulutusverkoston raportti 3. Toim. Niina Määttä ja Helena Sulkala. (= Suomen ja saamen kielen ja logopedian laitoksen julkaisuja 20.) Oulu, 182–197.
- Sulkala, Helena 2001.** Läänemeresoome väikesed kirjakeeled. – Õdagumeresoomõ ütistüseq. Toim. Karl Pajusalu ja Jan Rahman. (= Võro instituudi toimõndusõq 11.) Võro, 104–111, 129–131.
- Sulkala, Helena 2003.** Itämerensuomalaiset väheemistõkielet kirjakieliksi. – Folia Uralica Debreceniensia 10. A Debreceni Egyetem. Debrecen, 177–193.
- Sulkala, Helena 2004.** Uus keel või vana murre? – Kiil' ja hindätiidmine. Toim. Karl Pajusalu ja Jan Rahman. (= Võro instituudi toimõndusõq 16.) Võro, 146–162.

Sulkala, Helena 2004. Karjala, vepsä ja karjalansuomi muiden pienten itäme-
rensuomalaisien kielten näkökulmasta. – Современное состояние и
перспективы развития карельского, вепсского и финского языков
в Республике Карелия. Ред. Т. С. Клеерова, С. П. Пасюкова. Госу-
дарственный комитет Республики Карелия по делам национальной
политики. Петрозаводск, 31–41.

Lindgren, Anna-Riitta, Annika Pasanen, Helena Sulkala 2005. What language
does the people speak? What languages does the God understand? En-
dangered Uralic minority languages in the Arctic regions. – Northern
Sciences Review 2005. Northern Dimensions and Environments. Eds.
Lassi Heininen, Kari Strand and Kari Taulavuori. 101–144.

Sulkala, Helena 2008. Written Finnic minority languages. – Forthcoming in
proceedings volume of ICML XI conference in Pécs. 12 pp.

B. Eesti keelega seostuvad retsensioonid

Sulkala, Helena 1995. Eesti kirjakeele seletussõnaraamat, 1.–13. vihik.
a–peaaegu. Tallinn 1988–1994 (Eesti Keele Instituut). 2515 s. – Linguis-
tica Uralica XXXI: 2, 137–139.

Sulkala, Helena 2002. Kontrastiivinen näkökulma kieliopillistumiseen. – Virit-
täjä 106: 2, 283–287.

Sulkala, Helena 2007. Viro ja venäjä suomenoppijan lähdekielinä. – Virittäjä
111: 1, 135–141.

C. Muid publikatsioone

Sulkala, Helena, Minna Zaman-Zadeh, Järvi Kokla 1997. Suomenopettajia
Etelä-Viroon. – Virke 4, 42.

Sulkala, Helena, Minna Zaman-Zadeh 1997. Täydennyskoulutusta Etelä-Viron
suomenopettajille. – Aktuumi 4, 67–68.

D. Toimetatud eesti keelt käsitlevad raamatud

Sulkala, Helena, Valve Kingisepp (toim.) 1992. Viron kielen päivä 6.5.1992.
(= Oulun yliopiston suomen ja saamen kielen laitoksen tutkimusraport-
teja 35.) Oulu. 83 lk.

Sulkala, Helena, Heli Laanekask (toim.) 1994. Lähivertailuja 8. Suomalais-
virolainen kontrastiivinen seminaari Hailuodossa 7.–9.5.1994. (= Oulun
yliopiston suomen ja saamen kielen laitoksen tutkimusraportteja 40.)
Oulu. 128 lk.

Sulkala, Helena, Heli Laanekask (toim.) 1997. Runon silta – kielen silta.
(= Suomen ja saamen kielen ja logopedian laitoksen julkaisuja 7.) Oulun
yliopisto. 113 lk.

- Määttä, Niina, Helena Sulkala (toim.) 2000.** Tutkielmia vähemmistökielistä Jäämereltä Liivinrantaan. Vähemmistökielten tutkimus- ja koulutusverkoston raportti 1. (= Oulun yliopiston suomen ja saamen kielen ja logopedian laitoksen julkaisuja 15.) Oulu. 183 lk.
- Mikkonen, Miia, Helena Sulkala, Harri Mantila (toim.) 2001.** Tutkielmia vähemmistökielistä Jäämereltä Liivinrantaan. Vähemmistökielten tutkimus- ja koulutusverkoston raportti 2. (= Oulun yliopiston suomen ja saamen kielen ja logopedian laitoksen julkaisuja 18.) Oulu. 309 lk.
- Määttä, Niina, Helena Sulkala (toim.) 2001.** Tutkielmia vähemmistökielistä Jäämereltä Liivinrantaan. Vähemmistökielten tutkimus- ja koulutusverkoston raportti 3. (= Oulun yliopiston suomen ja saamen kielen ja logopedian laitoksen julkaisuja 20.) Oulu. 194 lk.
- Sulkala, Helena, Heli Laanekask (toim.) 2004.** Lähivertailuja 14. Suomalaisvirolainen kontrastiivinen seminaari Oulussa 3.–4.5.2003. (= Oulun yliopiston suomen ja saamen kielen ja logopedian laitoksen julkaisuja 23.) Oulu. 69 lk.
- Sulkala, Helena, Heli Laanekask (toim.) 2004.** Virsu II. Suomi ja viro kohdekielinä. (= Oulun yliopiston suomen ja saamen kielen ja logopedian laitoksen julkaisuja 24.) Oulu. 141 lk.
- Haurinen, Olga, Helena Sulkala (toim.) 2005.** Tutkielmia vähemmistökielistä Jäämereltä Liivinrantaan. Vähemmistökielten tutkimus- ja koulutusverkoston raportti IV. (= Acta Universitatis Ouluensis. Humaniora. B66.) Oulu. 121 lk.
- Haurinen, Olga, Helena Sulkala (toim.) 2006.** Tutkielmia vähemmistökielistä Jäämereltä Liivinrantaan. Vähemmistökielten tutkimus- ja koulutusverkoston raportti V. (= Acta Universitatis Ouluensis. Humaniora. B69.) Oulu. 107 lk.
- Holmi, Hannakaisa, Helena Sulkala (toim.) 2006.** Tutkielmia vähemmistökielistä Jäämereltä Liivinrantaan. Vähemmistökielten tutkimus- ja koulutusverkoston raportti VI. (= Studia Humaniora Ouluensia. 2.) Oulu. 107 lk.

HELLE METSLANG



SÁNDOR MOKÁNY 75

10. juunil 2007 tähistas oma 75. sünnipäeva teenekas ungari keeleteadlane, Emakeele Seltsi liige Sándor Mokány.

Sándor Mokány sündis 10. juunil 1932 Tšehhoslovakkias, tänapäeval Ukraina Taga-Karpaatiasse kuuluva oblasti alal. Tema koduküla (praegu linna) nimi on ungari keeles *Técső* (ukr *Тячів*, russiini *Тячево*, vn *Тячев*, tšehhi *Tiačevo*, *Tjačev*, slovaki *Ťačovo*). Endiste Kirde-Ungari alade vaheldumisi kuulumine mitme riigi (Tšehhoslovakkia, Teise maailmasõja ajal formaalselt kuningriigi nimetust kandnud Ungari ja pärast Ukraina NSV) alluvusse ning juubilari viibimine teadus- ja õppetöö eesmärgil mitmetel slaavi ning soome-ugri keeletaladel aitas kaasa tema lingvistiliste huvide väljakujunemisele, mille keskmes on olnud ungari ja slaavi keelte laenu-suhete, etümoloogia, onomastika ja dialektoloogia uurimine. Mokány on eriti tuntud rahvaetümoloogia uurijana.

Pärast põhikooli lõpetamist siirdus Mokány 1942. a edasi õppima Huszti linna gümnaasiumi. Vahepeal olid toimunud suured poliitilised muutused: 1939 olid tulnud tšehhide asemel võimule taas ungarlased. Kui aga Punaarmee „vabastas“ Taga-Karpaatia, ei antud seda ei Ungarile ega Tšehhoslovakkiale tagasi, vaid ühendati Ukraina NSV-ga. Nõukogude aja saabudes jätkas Mokány oma õpinguid koduküla vast valminud

keskkoolis, mille lõpetas 1949. a ning astus Užgorodi Riiklikku Ülikooli. Keskkooliõpetaja diplomi sai ta kätte viis aastat hiljem.

1956 astus Mokány esimese ungarlasena Tartu Riikliku Ülikooli aspirantuuri ja sellest ajast alates saigi alguse Taga-Karpaatia ungarlaste õppima asumine Eesti NSV kõrgkoolidesse, mis tundusid tollal olevat Ukraina oludega võrreldes enneolematult vabad. Kui kodukandis peeti ungarlasi fašistideks, siis Eestis suhtuti neisse hoopis teisiti. Siin võeti nad hõimurahva esindajatena vastu. Sattumine mitme soome-ugri rahva fennougriste kasvatanud professori Paul Ariste käe alla kindlustas tõsise teadusliku karjääri. Arvestatagu, et Užgorodi ülikoolis rajati ungari keele õppetool hiljem, alles aastal 1963, nii et Taga-Karpaatia ungarlaste jaoks kodukandis ungari keele uurimise jaoks tingimusi tollal ei olnud. Mokányi aspirantuuriõpingud kestsid kuni aastani 1960. Oma kandidaadiväitekirja kirjutas ta Taga-Karpaatia Máramaros'i ukraina (russiini) murde ungari laensõnadest (kaitses Tartus 1966).

Enne aspirantuuri lõpetamist 1959 siirdus Mokány tööle Leningradi ülikooli ungari keele lektoriks, kus ta sai aastal 1971 dotsendiks. Vahepeal ilmus tal hulk publikatsioone, eeskätt Leningradi väljaannetes. Juubilar hakkas avaldama oma uurimusi ka Eestis, eeskätt tänapäeva *Linguistica Uralica* eelkäijas, ajakirjas *Советское финно-угроведение*, kus tal ilmus kokku 10 kirjutist, neist üks kaasautoriga, kelleks oli abikaasa, samuti Ariste kasvandik Katalin Mokány.

Aasta 1977 oli pöördepunkt Mokányide elus, sest nad leidsid võimaluse lahkuda NSV Liidust, et asuda elama Ungarisse. Juubilar asus tööle Szegedi József Attila nim. Ülikooli ungari keeleteaduse õppetoolis, kus ta nimetati 1989. a dotsendiks. Seal tegutseski ta aastani 1997, harides terveid põlvkondi üliõpilasi ungari keele ajaloo ja murdeõpetuse alal. See töö Szegedis tuli katkestada ajavahemikul, mil ta oli külalisõppejõuks Komenský Ülikoolis Bratislavas (1982–1989) ning Karli Ülikoolis Prahas (1991–1995). Vahepeal töötas ta veel Budapesti ülikooli dotsendina, jagades õpilastele ukraina keele teadmisi.

Ungaris elades publitseeris Mokány oma uurimusi eeskätt Szegedi ülikooli sarjas *Néprajz és Nyelvtudomány. Acta universitatis Szegediensis de Attila József nominatae. Sectio ethnographica et linguistica*. Nii sarjas *Nyelvtudományi Értekezések* aastal 1980 ilmunud „Magyar szófejtések” (‘ungari etümoloogiad’) kui ka sarjas *Hungarológia* aastal 1995 ilmavalgust näinud „Népetimológia mint szóalkotási/szóalakítási

mód” (’rahvaetümoloogia kui sõnamoodustus/kujundusviis’) käsitlevad mitme tosina ungari sõna etümoloogiat. Tema etümologiseeritud sõnade arv ulatub mitmesajani.

Mokányi uurimused põhinevad suurel lingvistilisel, etnograafilisel ja kultuuriloolisel materjalil. Viimasel ajal on juubilar taas pöördunud ukraina etümoloogia uurimise juurde ja võtnud kriitilise vaatluse alla mitmekõitelise etümoloogiasõnaraamatu „Етимологічний словник української мови”. Samuti asus ta tegema parandusettepanekuid hiigelsarja Karpaatide keelte atlase kohta (nt vt võrguajakirja www.idnakar.ru 2007. a 2. nr).

Mainimisväärne on Mokányi pedagoogiline tegevus eesti filoloogia alal. Hungaroloogia ning slavistika kõrval ongi ta aastaid õpetanud eesti keelt Szegedi ülikooli fennougristika ning ka Bratislava ülikooli ungari eriala õpilastele ajal, kui veel Eestist välismaale saadetud eesti keele lektorite tänast võrku polnud olemas.

Sándor Mokányit tuntakse kui rõõmsameelset, demokraatlikku inimest, kes on vastutulelik oma kolleegide ja õpilaste soovide suhtes ning kes läbib üliõpilastega sama sõbralikult nagu kolleegidegagi.

Soovime Sándor Mokányile tema juubeli puhul nii Ungari kui ka Eesti, aga samuti teiste maade teadlaste nimel palju õnne, ennekoike aga head tervist edaspidiseks!

SZILÁRD TÓTH

2007. AASTAL EMAKEELE SELTSILE SAADETUD VÕI KINGITUD KIRJANDUS

Ajakirjad, kogumikud ja aastaraamatud

Avain. Kirjallisuudentutkimuksen aikakauslehti. Helsinki: Kirjallisuudentutkijain Seura. **2006.** 4; **2007.** 1, 2, 3.

Eesti Teaduste Akadeemia aastaraamat. XII. (39). 2006. Tln, 2007. 252 lk.

Estonian Academy of Sciences Year Book. XII. (39). 2006. Tln, 2007. 176 lk.

Kansalliskirjasto. Helsingin yliopiston kirjaston tiedotuslehti. /Helsinki/ **2006.** 5, 6; **2007.** 1, 2, 3.

Neuphilologische Mitteilungen. Neuphilologischer Verein in Helsinki.

CVII. 2006. 3, 4.

CVIII. 2007. 1, 2, 3.

Sananjalka. Suomen Kielen Seuran vuosikirja. Turku.

48. 2006. 192 lk;

49. 2007. 243 lk.

Studia Fennica. Ethnologica. Helsinki: Finnish Literature Society.

9. Passages Westward. Edited by Maria Lähteenmäki & Hanna Snellman. /2006./ 247 lk.

Studia Fennica. Linguistica. Helsinki. Finnish Literature Society.

13. Antti Leino. On Toponymic Constructions as an Alternative to Naming Patterns in Describing Finnish Lake Names. /2007./ 130 lk.

Suomalais-ugrilaisen Seuran Aikakauskirja. 91. Helsinki: SUS, 2006. 222 lk.

Virittäjä. Kotikielen Seuran aikakauslehti. **2006.** 4; **2007.** 1, 2, 3.

Muid väljaandeid

Ahven, Eeva. **Pilk paberpeeglisse.** Keele ja Kirjanduse Instituudi kroonika 1947–1993. Tln: Eesti Keele Sihtasutus, 2007. 1415 lk.

- Eesti murrete sõnaraamat. IV** /köide/. Eesti Teaduste Akadeemia Eesti Keele Instituut. Tln.
18. vihik. 2006.
19. vihik. 2007.
- Eesti Vabariigi teaduspreemiad. 2007.** Tln, 2007. 157 lk.
- Erelt, Tiiu. **Terminiõpetus.** Trt: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2007. 470 lk.
- Finest Linguistics.** Proceedings of the Annual Finnish and Estonian Conference of Linguistics. Tallinn, May 6–7, 2004. Edited by Krista Kerge & Maria-Maren Sepper. Tallinn University Press. Tln, 2006. 429 lk. (Tallinna Ülikool. Eesti filoloogia osakonna toimetised. 8.)
- Friedebert Tuglas-seura.** Jäsenkirje 3/1991. 27.3. 14 lk.
- Haipus, Marjatta – Pääkkönen, Helvi. **Nyky-suomen denomiinalisista verbijohdosista.** Oulu, 1980. 84 lk. (Oulun yliopiston suomen ja saamen kielen laitoksen tutkimusraportteja. 19.)
- Hint, Mati. **Minu vaade merele.** Raamat Madise mälestuseks. /Tln:/ TEA, 2007. 671 lk.
- Kansanelämän kuvauksia.** Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
68. Lääkärityön muistoja. Toimittaneet Amos Pasternak, Tuula Ruokonen, Monica Ståhls-Hindsberg. SKS, Suomalainen Lääkäris seura Duodecim, 2006. 347 lk.
71. Terkut sulle. Nuorten kirjeitä kielestä ja identiteetistä. SKS, Äidinkielen opettajain liitto, 2007. 300 lk.
- Karjalan kielen sanakirja.** Helsinki: Suomalais-ugrilainen Seura. (Lexica Societatis Fennougricae XVI.)
Ensimmäinen osa. A—J. 1968. 576 lk.
Toinen osa. K. 1974. 591 lk.
- Kasik, Reet; Erelt, Mati; Erelt, Tiiu. **Eesti keele väljendusõpetus kõrgkoolidele.** Trt, 2007. 181 lk.
- Kippar, Pille. **August Annisti vangla-aastad.** Äratrük: Tallinna Pedagoogikaülikooli toimetised. A 19. Humaniora. Eesti kultuur 1940. aastate teisel poolel. Tln, 2001. Lk 84–106.
- Kippar, Pille. Bibliograafia (1965–2005).** Koostas ja toimetas Karin Maria Rooleid. Tln, 2005. 52 lk. (Tallinna Ülikool, eesti filoloogia osakond, eesti kirjanduse õppetool.)
- Kippar, Pille. (Koostaja.) **Estnische Tiermärchen.** Typen- und Variantenverzeichnis. Helsinki: Suomalainen Tiedeakatemia, 1986. 220 lk. (FF Communications № 237.)
- Kippar, Pille. **Sõja-aastate kaotusi ja võite Eesti etnoloogias.** Äratrük: Tallinna Pedagoogikaülikooli toimetised. A. Humaniora. Kultuur Eestis

- sõja-aastail 1941–1944. Toimetanud Kaalu Kirme, Maris Kirme. Tln 1998. Lk 90–103.
- Kippar, Pille. **Ühest kultuurilembesest konstaablist**. Äratrükk: Tallinna Pedagoogikaülikooli toimetised. A 3. 1995. Lk 90–114.
- Kotilainen, Lari. **Kiellon lumo**. Kieltoverbitön kieltokonstruktio ja sen kiteytyminen. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2007. 164 lk. (Suomi 193.)
- Kuukernuppi**. Vanhoja ja uusia lastenloruja. Toimittanut Ulla Lipponen. Kuivittanut Laura Savioja. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2007. 130 lk. (Folklore.)
- Labi, Kanni. **Eesti regilaulude verbisemantika**. Trt: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2006. 167 lk. (Dissertationes Philologiae Estonicae Universitatis Tartuensis. 18.)
- Lõunaeesti häälikud. II**. Toimetanud Karl Pajusalu ja Pire Teras. Trt, 2003. 156 lk. (Tartu Ülikooli eesti keele õppetooli toimetised. 27.)
- Lähivertailuja 16**. Soome-eesti kontrastiivseminar 8.–9.05.2004 Männikul. Toimetajad Helle Metslang ja Siiri Soidro. Tln: TLÜ Kirjastus, 2006. 194 lk. (Tallinna Ülikool. Eesti filoloogia osakonna toimetised. 7.)
- Mémoires de la Société Néophilologique de Helsinki**. Helsinki: Société Néophilologique.
- LXIX**. Tra Italia e Francia. Entre France et Italie. In honorem Elina Suomela-Härmä. 2006. 518 lk.
- LXX**. L'art de la philologie. Mélanges en l'honneur de Leena Löfstedt. 2007. 319 lk.
- Mikola, Tibor. **Morphologisches Wörterbuch des Enzischen**. Szeged, 1995. 357 lk. (Studia Uralo-Altica. 36.)
- Raag, Raimo. **Lär känna estniskan**. En introduction till estniska språket. Uppsala universitet. Institutionen för moderna språk. 2007. 271 lk.
- Rooleid, Karin Maria. **Rahvajutule pühendatud aastad**. Kõnnumusi Pille Kipparile 70. sünnipäeva puhul. Äratrükk: Mäetagused. 30. Trt, 2005. Lk 253–274.
- Sugulaste muinasjutud**. Valimik soome-ugri rahvaste jutte. Koostanud ja tõlkinud Pille Kippar. Tln, 2002. 279 lk.
- Suomalais-ugrilaisen Seuran Toimituksia**. Helsinki.
- 252**. Syrjänische Texte. Band V. Komi-syrjänisch: Ober-Vyčegda-Dialekt. M. Žikins Texte. Gesammelt von T. E. Uotila. Übersetzt und herausgegeben von Paula Kokkonen. 2006. 513 lk.
- 253**. Sámit, sánit, sátnehámit. Riepmočála Pekka Sammallahtii miessemánu 21. beaivve 2007. Doaimmahan Jussi Ylikoski ja Ante Aikio. 2007. 450 lk.

- Tallinna Ülikooli keelekorpusete optimaalsus, töötlemine ja kasutamine.**
Toimetanud Pille Eslon. Tln: TLÜ Kirjastus, 2007. 181 lk.
- Teadusmõte Eestis (IV).** Tehnikateadused (II). Tln, 2007. 146 lk. (Eesti Teaduste Akadeemia.)
- Tekstid ja taustad. III.** Lingvistiline tekstianalüüs. Toimetaja Reet Kasik. Trt, 2004. 137 lk. (Tartu Ülikooli eesti keele õppetooli toimetised. 28.)
- Tekstid ja taustad. IV.** Tekstiliigivaatlusi. Toimetanud Reet Kasik. Trt, 2005. 117 lk. (Tartu Ülikooli eesti keele õppetooli toimetised. 29.)
- Tietolipas.** Helsinki. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 2007.
- 215.** Lehtinen, Tapani. Kielen vuosituhanet. Suomen kielen kehitys kantaualista varhaisuomeen. 305 lk.
- 216.** Suomi kakkonen ja kirjallisuuden opetus. Toimittaneet Marjo Mela ja Pirjo Mikkonen. 197 lk.
- 217.** Näköaloja äidinkieleen ja kirjallisuuteen. Toimittaneet Satu Grünthal ja Elina Harjunen. 234 lk.
- 218.** Heikki Pihlajamäki, Virpi Mäkinen ja Jussi Varkemaa. Keskiajan oikeushistoria. 346 lk.
- Valijärvi, Riitta-Liisa. **A Corpus-Based Study on the Degrees of Lexicalization and Grammaticalization of Finnish Converbs.** Uppsala Universitet. 2007. 246 lk.
- Veröffentlichungen der Societas Uralo-Altaica.** Wiesbaden: Otto Harrassowitz.
- Band 17.** Erhard Schiefer. Überlegungen zur Tauglichkeit des Passivbegriffs und bisheriger Passivuntersuchungen, mit besonderer Berücksichtigung finnisch-ugrischer Sprachen. 1983. 202 lk.
- Band 20.** Dialectologia Uralica. Materialien des ersten Internationalen Symposiums zur Dialectologie der uralischen Sprachen 4.–7. September 1984 in Hamburg. Herausgegeben von Wolfgang Veenker. 1985. 338 lk.
- Band 26.** Ralf-Peter Ritter. Untersuchungen zum Partitiv im Vepsischen. 1989. 103 lk.
- Band 45.** Heinrich Werner. Zur Typologie der Jenissej-Sprachen. 1995. 214 lk.
- Õim, Asta. **Sünonüümisõnastik.** Teine, ümbertõetatud ja täiendatud trükk. Tln, 2007. 766 lk.
- Õispuu, Jaan. **Runoista romaaneihin.** Tallinna, 2006. 168 lk.
- Õpetatud Eesti Seltsi perioodiliste ja jätkväljaannete koondregistrid.**
Koostanud Hedda Vares. Toimetanud Kaja Noodla. Trt, 1977. 187 lk. (Tartu Riiklik Ülikool. Teaduslik Raamatukogu.) – Rotaprint.

Koostanud HELJU KAAL

EMAKEELE SELTSI LIIKMETE NIMESTIK

SEISUGA 31.12.2007

AULIHKMED:

Ahven, Eeva (Tallinn)
Alvre, Paul (Tartu)
Laks, Meinhard (Sonda)
Leppik, Eduard (Kadrina)
Liivaku, Uno (Tallinn)
Must, Mari (Tallinn)
Neetar, Helmi (Tallinn)
Pall, Valdek (Tallinn)
Rätsep, Huno (Tartu)
Tedre, Ülo (Tallinn)

TEGEVLIHKMED:

Adamson , Kai (Tallinn)	Haak , Anu (Tallinn)
Admann , Aino (Tallinn)	Habicht , Külli (Tartu)
Ainsaar , Sirje (Saku)	Hagel , Ellen (Tartu)
Alas , Marit (Tallinn)	Hagu , Paul (Tartu)
Alekõrs , Tiina (Tartu)	Halling , Tiina (Tartu)
Allik , Mari (Bousval, Belgia Kuningriik)	Hausenberg , Anu-Reet (Tallinn)
Alver , Jaan (Tallinn)	Heinsoo , Heinike (Tartu)
Ambus , Ada (Tallinn)	Help , Toomas (Tallinn)
Annus , Endel (Tallinn)	Hendrikson , Ülle (Tartu)
Argus , Reili (Tallinn)	Henno , Kairit (Tartu)
Brambat , Benita (Tallinn)	Hennoste , Tiit (Tartu)
Eek , Arvo (Rannametsa, Pärnumaa)	Hiiemäe , Mall (Tartu)
Eelmäe , August (Tallinn)	Hiietam , Katrin (Manchester, Suurbritannia)
Eenlaid , Kaja (Tartu)	Hinrikus , Rutt (Tartu)
Erelt , Mati (Tallinn)	Hint , Mati (Tallinn)
Erelt , Pekka (Tallinn)	Hussar , Annika (Haabneeme, Harjumaa)
Erelt , Tiiu (Tallinn)	Ilus , Anu (Tallinn)
Ernits , Enn (Tartu)	Iva , Sulev (Tartu)
Eslon , Pille (Tallinn)	

Jaago, Tiiu (Tartu)
Jaanits, Lembit (Tallinn)
Joalaid, Marje (Tallinn)
Joalaid, Piret (Tallinn)
Juhkam, Evi (Tallinn)
Jõgi, Aino (Tartu)
Jõulu, Kaleph (Viiratsi, Viljandimaa)
Järve, Priit (Tallinn)
Jürgenstein, Lea (Tartu)
Jürman, Hans (Tallinn)
Kaal, Helju (Tallinn)
Kaalep, Ain (Elva)
Kadai, Üllar (Hargla, Valgamaa)
Kaevats, Mall (Tallinn)
Kaivapalu, Annekatrin (Kärdla)
Kalda, Maie (Tallinn)
Kaldamäe, Karin (Tallinn)
Kaljuste, Aino (Viimsi, Harjumaa)
Kallasmaa, Marja (Tallinn)
Kalmus, Mervi (Tartu)
Kals, Aldo (Tartu)
Kalvik, Mari-Liis (Tallinn)
Karise, Kalli-Merike (Tallinn)
Karlep, Karl (Tartu)
Karu, Ellen (Tallinn)
Kasepalu, Aleks (Tartu)
Kasik, Reet (Tartu)
Kask, Ann (Tartu)
Kendla, Mari (Tallinn)
Kerge, Krista (Tallinn)
Kern, Katrin (Tartu)
Keskpaik, Tiiu (Tartu)
Kesküla, Liina (Tallinn)
Kiik, Heino (Tallinn)
Kiin, Aili (Viljandi)
Kiisverk, Taima (Tallinn)
Kiivit, Leena (Laagri, Harjumaa)
Kilgi, Annika (Tallinn)
Kingisepp, Leelo (Tallinn)
Kingisepp, Valve-Liivi (Tartu)
Kingo, Viive (Tartu)
Kippar, Pille (Tallinn)

Klaas, Birute (Tartu)
Klandorf, Aime (Kehtna, Raplamaa)
Klaus, Väino (Tallinn)
Kokla, Paul (Tallinn)
Koks, Helen (Tõravere, Tartumaa)
Kont, Ilse (Tallinn)
Kraut, Einar (Tallinn)
Krikmann, Arvo (Tartu)
Kristian, Maimo (Tallinn)
Kroll, Reet (Tartu)
Kross (Niit), Ellen (Tallinn)
Kullus, Valve (Uhe k, Ida-Virumaa)
Kurs, Ott (Tartu)
Kuusik, Katrin (Tabasalu, Harjumaa)
Kuusik, Külli (Tallinn)
Kuutma, Kristin (Tallinn)
Kõiva, Mare (Tartu)
Kõiva, Ottilie (Tallinn)
Kärner, Indrek (Tartu)
Käsi, Inge (Kolkja, Tartumaa)
Künnap, Ago (Tartu)
Küüts, Astrid (Laagri, Harjumaa)
Laan, Ilmar (Tallinn)
Laanekask, Heli (Tartu)
Laanpere, Helga (Tallinn)
Lahti, Ilmari (Tallinn)
Laiapea, Vahur (Suurupi, Harjumaa)
Langemets, Andres (Tallinn)
Langemets, Margit (Tallinn)
Langsepp, Olaf (Tartu)
Lauk, Epp (Tartu)
Laul, Silvia (Tallinn)
Laur-Kurvits, Lilian (Tallinn)
Leemets, Helle (Tallinn)
Leemets, Tiina (Tallinn)
Leivo, Maeve (Linte k, Põlvamaa)
Leosk, Arvi (Navi, Võrumaa)
Lepajõe, Kersti (Tartu)
Lepasaar, Jane (Tallinn)
Leppik, Merle (Koigu k, Võrumaa)
Leppik, Nansi (Tallinn)
Leppik, Peep (Helme)

Lias, Tiina (Tallinn)
Liiv, Ellen (Tartu)
Liivak, Sander Alfred (Tallinn–Tartu)
Lindström, Liina (Tartu)
Lipasti, Järvi (Tartu)
Maanso, Viivi (Tallinn)
Maasik, Aita (Tartu)
Maksim, Tiit (Tallinn)
Malt, Alo (Tartu)
Mereste, Uno (Tallinn)
Meri, Mart (Tallinn)
Mets, Helle (Randvere k, Harjumaa)
Mets, Mari (Põlva)
Metslang, Helle (Tallinn)
Metsmägi, Iris (Tallinn)
Metstak, Vilma (Tallinn)
Mihkels, Andres (Tallinn)
Mihkla, Meelis (Tallinn)
Miljan, Merilin (Tallinn)
Mirov, Ruth (Tallinn)
Muischnek, Kadri (Tartu)
Mund, Argo (Rakvere)
Mäearu, Sirje (Tallinn)
Mäger, Eleonora (Tallinn)
Märtson, Marju (Tallinn)
Nemvalts, Peep (Uppsala–Tallinn)
Nemvalts, Silvi (Uppsala–Tallinn)
Nigol, Salme (Tartu)
Nigols, Helju (Tallinn)
Niit, Ellen (Tartu)
Niit, Heldur (Laagri, Harjumaa)
Nilbe, Sirje (Tallinn)
Norvik, Madis (Tallinn)
Norvik, Piret (Tallinn)
Nurk, Anu (Tartu)
Oja, Vilja (Tallinn)
Ojanurme, Tiiu (Tartu)
Olesk, Peeter (Tartu)
Olesk, Sirje (Tartu)
Ollisaar, Martin (Tallinn)
Onga, Mare (Tartu)
Ootsing, Sirje (Tallinn)
Orav, Heili (Tartu)
Orav, Mart (Tartu)
Ots, Heido (Tallinn)
Paabo, Olaf (Tartu)
Paide, Madis (Tartu)
Pajumaa, Elsa (Tallinn)
Pajupuu, Hille (Tallinn)
Pajupuu, Jaan (Tallinn)
Pajusalu, Karl (Tartu)
Pajusalu, Renate (Tartu)
Parbus, Ülo (Tartu)
Parmasto, Erast (Tartu)
Paul, Toomas (Tallinn)
Peebo, Jaak (Elva)
Penjam, Pille (Tartu)
Pent, Sirle (Hageri, Raplamaa)
Pihelgas, Kaire (Tallinn)
Piho, Mare (Tartu)
Piller, Katrin (Tartu)
Pino, Veera (Tartu)
Pirso, Urve (Viimsi, Harjumaa)
Pool, Raili (Tartu)
Potseps, Vaike (Tartu)
Pruuli, Külvi (Tartu)
Punga, Leili (Tartu)
Põllu, Kaljo (Tallinn)
Päll, Peeter (Tallinn)
Raadik, Maire (Tallinn)
Raielo, Juta (Tallinn)
Raisma, Marta (Tartu)
Raitar, Maie (Tartu)
Rajamets, Salme (Olustvere,
Viljandimaa)
Rajando, Helju (Tartu)
Rammo, Sirje (Tartu)
Rangøy, Øyvind (Tartu)
Rannut, Mart (Loo, Harjumaa)
Rannut, Ülle (Loo, Harjumaa)
Ratso, Sirje (Tallinn)
Raud, Maret (Tallinn)
Rehemaa, Tuuli (Tallinn)
Repän, Nikolai (Tartu)

Ress, Kristel (Tartu)
Riikoja, Elli (Tallinn)
Romet, Anne (Tallinn)
Rooleid, Karin-Maria (Tallinn)
Ross, Eevi (Tallinn)
Ross, Jaan (Tallinn)
Ross, Kristiina (Tallinn)
Rõigas, Maia (Tartu)
Rääbis, Andriela (Tartu)
Rüütel, Ingrid (Tartu–Tallinn)
Saar, Edgar (Tartu)
Sahkai, Heete (Tallinn)
Salo, Age (Tartu)
Salo, Monika (Tartu)
Salus, Urve (Laagri, Harjumaa)
Saluäär, Anu (Tallinn)
Salve, Kristi (Tartu)
Sang, Joel (Tallinn)
Sarv, Mari (Tartu)
Sarv, Marju (Rapla)
Sarv, Mikk (Rapla)
Sarv, Õie (Tallinn)
Saukas, Rein (Tartu)
Sedrik, Meeli (Tartu)
Seilenthal, Tõnu (Tartu)
Sepp, Arvi (Lalli k, Raplamaa)
Sepp, Ene (Tallinn)
Sepp, Mare (Tartu)
Sepper, Maria-Maren (Tallinn)
Sooberg, Jüri (Tallinn)
Soodla, Karin (Kambja, Tartumaa)
Soosaar, Sven-Erik (Tallinn)
Strandson, Krista (Tähtvere v,
Tartumaa)
Sutrop, Urmas (Tallinn)
Süvalep, Ele (Tartu)
Zabrodszkaja, Anastassia (Kohtla-
Järve–Tallinn)
Tael, Kaja (Tallinn)
Tamla, Toomas (Tallinn)
Tamm, Kadri (Elva)
Tamm, Vally (Valga)

Tamme, Mari (Tallinn)
Tammo, Eha (Võru)
Tarand, Mari (Tallinn)
Tavel, Lehete-Mai (Haabneeme,
Harjumaa)
Tender, Tõnu (Tartu)
Tenjes, Silvi (Tartu)
Teras, Pire (Põltsamaa–Tartu)
Tiits, Mai (Tallinn)
Tirkkonen, Mari-Epp (Tallinn)
Tomingas, Silva (Saku, Harjumaa)
Tomson, Ülle (Valga)
Toom, Maren (Tallinn)
Toomsalu, Ülo (Tallinn)
Tormis, Veljo (Tallinn)
Torn-Leesik, Reeli (Tartu)
Torop, Peeter (Tartu)
Torp-Kõivupu, Marju (Tallinn)
Tóth, Szilárd Tibor (Tartu)
Troska, Gea (Tallinn)
Tuisk, Tuuli (Tartu)
Tõnurist, Igor (Tallinn)
Uibo, Udo (Tallinn)
Undusk, Jaan (Tallinn)
Undusk, Rein (Tallinn)
Uusküla, Mari (Tallinn)
Uuspõld, Ellen (Tartu)
Uuspõld, Leonhard (Tartu)
Vaba, Lembit (Saku, Harjumaa)
Vainik, Ene (Tallinn)
Valdre, Tiia (Tallinn)
Valge, Jüri (Tartu)
Valk, Ülo (Tartu)
Vals, Helju (Tartu)
Vare, Silvi (Tallinn)
Veidemann, Andra (Tallinn–Moskva)
Veidemann, Rein (Tallinn)
Veismann, Ann (Tartu)
Velsker, Eva (Tartu)
Vende, Kullo (Tallinn)
Verschik, Anna (Tallinn)
Veskis, Leidi (Tallinn)

Vettik, Aime (Tabasalu, Harjumaa)
Vider, Kadri (Tartu)
Vihma, Helgi (Tallinn)
Vihman, Mati (Tallinn)
Vihman, Virve-Anneli (Tartu)
Viikberg, Jüri (Tallinn)
Viires, Ants (Tallinn)
Viitso, Tiit-Rein (Tartu)
Vija, Maigi (Tartu)
Viks, Ülle (Tallinn)
Vilbaste, Marju (Tallinn)

Viluoja, Eha (Tallinn)
Vingissar, Endel (Suure-Jaani,
Viljandimaa)
Voll, Piret (Tallinn)
Volmer, Juta (Tartu)
Võlli, Kai (Tallinn)
Väkram, Maia-Ülle (Tallinn)
Vääri, Reet (Tartu)
Õim, Asta (Tallinn)
Õim, Haldur (Tartu)
Õispuu, Jaan (Saue, Harjumaa)

VÄLISLIHKMED:

Aro, Kari (Turu, Soome Vabariik)
Blokland, Rogier (Holland)
Boiko, Kersti (Riia, Läti Vabariik)
Galkin, Ivan (Joškar-Ola, Marimaa)
Kallio, Jussi (Helsingi, Soome
Vabariik)
Karma, Tõnu (Riia, Läti Vabariik)
Keevallik, Leelo (Uppsala, Rootsi
Kuningriik)
Koponen, Eino (Helsingi, Soome
Vabariik)
Krull, Diana (Stockholm, Rootsi
Kuningriik)
Laakso, Johanna (Helsingi, Soome
Vabariik)
Laalo, Klaus (Helsingi, Soome
Vabariik)
Laukkanen, Kari (Helsingi, Soome
Vabariik)
Lehiste, Ilse (Ohio, USA)
Lindström, Irja (Vantaa, Soome
Vabariik)
Lähteenkorva, Tauno (Oulu, Soome
Vabariik)
Mokány, Katalin (Budapest, Ungari
Vabariik)
Mokány, Sándor (Budapest, Ungari
Vabariik)

Mürk, Harri (Toronto, Kanada)
Nissilä, Leena (Oulu, Soome Vabariik)
Punttila, Matti (Vantaa, Soome
Vabariik)
Raag, Raimo (Uppsala, Rootsi
Kuningriik)
Raag, Virve (Uppsala, Rootsi
Kuningriik)
Remes, Hannu (Joensuu, Soome
Vabariik)
Salasoo, Tiiu-Ann (Roseville, Aust-
raalia Liit)
Steinhardt, Claudia-Maria (Ham-
burg, Saksamaa Liitvabariik)
Sulkala, Helena (Kempele, Soome
Vabariik)
Söderman, Tiina (Helsingi, Soome
Vabariik)
Zaitseva, Maria (Petroskoi, Karjala)
Tarakanov, Ivan (Iževsk, Udmurdi
Vabariik)
Vassikova, Liidia (Joškar-Ola,
Marimaa)
Wiik, Kalevi (Turu, Soome
Vabariik)
Winkler, Eberhard (München, Saksamaa Liitvabariik)

LÜHENDID

a) Arhiivid, asutused, kogud, väljaanded

- ACUT** = Acta et Commentationes Universitatis Tartuensis (Dorpatensis), Tartu
EEW = J. Mägiste, Estnisches etymologisches Wörterbuch, Helsinki, 1982–1983, 2000
EK = Eesti Keel, Tartu
EKI = Eesti Keele Instituut
EKirj = Eesti Kirjandus, Tartu
EKG = Eesti keele grammatika (II – 1993, I – 1995), Tallinn
EKK = Eesti keele käsiraamat. 3. tr 2007, Tallinn
EKM = Eesti Kirjandusmuuseum
EKMS = A. Saareste, Eesti keele mõisteline sõnaraamat, Stockholm 1958–1979
EKS = Eesti Kirjanduse Selts
EKSS = Eesti kirjakeele seletussõnaraamat, 1988–2007, Tallinn
EMS = Eesti murrete sõnaraamat, 1994–, Tallinn
ERA = Eesti Rahvaluule Arhiiv
ES = Emakeele Selts
ES KS = Emakeele Seltsi murdekorrespondentide sõnavarakogu (1940–1999) eesti murdearhiivis
ES KT = Emakeele Seltsi murdekorrespondentide tekstid (1941–2000) eesti murdearhiivis
ES MT = Emakeele Seltsi murdetekstide kogu (1923–1991) eesti murdearhiivis
ESA = Emakeele Seltsi aastaraamat, Tallinn-Tartu
EST = Emakeele Seltsi toimetised, Tallinn
EÕS = Eesti õigekeelsuse-sõnaraamat, Tartu 1925–1937
EV = Eesti vanasõnad (I – 1980, II – 1983), Tallinn
FU = Fenno-ugristica, Tartu
FUF = Finnisch-ugrische Forschungen, Helsinki
Km = Kodumurre, Tallinn
KK = Keel ja Kirjandus, Tallinn
KKI = Keele ja Kirjanduse Instituut
KKIU = Keele ja Kirjanduse Instituudi uurimused, Tallinn
KM = ENSV TA F. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseum
KM KO = Kirjandusmuuseumi käsikirjade osakond
KM RO = Kirjandusmuuseumi rahvaluule osakond
KSVK = Kalevalaseuran vuosikirja, Helsinki
LSFU = Lexica Societatis Fenno-Ugricae, Helsinki
LU = Linguistica Uralica, Tallinn

RAKA = ENSV Riiklik Ajaloo Keskarhiiv (praegu Eesti Ajalooarhiiv)
SKES = Suomen kielen etymologinen sanakirja, Helsinki 1955–1981
SKS = Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
SKST = Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia, Helsinki
SMS = Suomen murteiden sanakirja, Helsinki
SSA = Suomen sanojen alkuperä. Etymologinen sanakirja, Helsinki 1992–2000
SUS = Suomalais-ugrilainen Seura
SUSA = Suomalais-ugrilaisen Seuran Aikakauskirja, Helsinki
SUST = Suomalais-ugrilaisen Seuran Toimituksia, Helsinki
СФУ = Советское финно-угроведение, Таллин
TA = Eesti Teaduste Akadeemia
TLÜ = Tallinna Ülikool
TPÜ = Tallinna Pedagoogikaülikool
TRÜ = Tartu Riiklik Ülikool
TÜ = Tartu Ülikool
UAJb = Ural-altaische Jahrbücher, Wiesbaden
Ujb = Ungarische Jahrbücher, Berlin–Leipzig
VhGEG = Verhandlungen der Gelehrten Estnischen Gesellschaft, Dorpat (Tartu)
VI = Võru Instituut
Vir = Virittäjä, Helsinki
VÕS = E. Muuk, Väike õigekeelsus-sõnaraamat
Wied = F. J. Wiedemann, Ehstnisch-deutsches Wörterbuch
VVS = Ü. Viks, Väike vormisõnastik, Tallinn
ÕES = Õpetatud Eesti Selts
ÕEST = Õpetatud Eesti Seltsi toimetused, Dorpat (Tartu)
ÕS 1999 = Eesti keele sõnaraamat ÕS 1999
ÕS 2006 = Eesti õigekeelsussõnaraamat ÕS 2006

b) Keeled, murdered, murrakud

Amb = Ambla	eRI = rannikumurde idaosa
Ann = Anna	(~ kirderannikumurde idaosa)
asks = alamsaksa keel	germ = germaani keeled
Aud = Audru	h = handi keel
bsks = baltisaksa keel	Hag = Hageri
bulg = bulgaaria keel	Han = Hanila
e = eesti keel	Har = Hargla
eL = lõunaeesti murded (~ lõunamurded)	Hel = Helme
Emm = Emmaste	Hi = Hiiumaa
eP = põhjaeesti murded	hisp = hispaania keel
(~ põhjamurded)	HJn = Harju-Jaani
er (mdE) = ersa (~ ersamorva) keel	Hlj = Haljala
eR = rannikumurre (~ kirderanniku-	Hls = Halliste
murre)	holl = hollandi keel

Hää = Häädemeeste
I (ePI) = idamurre
i-e = indoeuroopa keeled
Iis = Iisaku
ingl = inglise keel
is = isuri keel
isAL = isuri keele Alam-Luuga murre
isH = isuri keele Hevaha murre
isO = isuri keele Oredeži murre
isS = isuri keele Soikola murre
it = itaalia keel
Jaa = Jaani
JJn = Järva-Jaani
JMd = Järva-Madise
Juu = Juuru
Jõe = Jõelähtme
Jõh = Jõhvi
Jäm = Jämaja
Jür = Jüri
k = komi keel
K (ePK) = keskmurre
Kaa = Kaarma
Kad = Kadrina
Kam = Kambja
kam = kamassi keel
Kan = Kanepi
kasks = keskalamsaksa keel
Kei = Keila
Khk = Kihelkonna
Khn = Kihnu
kholl = keskhollandi keel
Kir = Kirbla
KJn = Kolga-Jaani
Kod = Kodavere
Koe = Koeru
Kos = Kose
kr = kreeka keel
Kra = Kraasna
Krj = Karja
krj = karjala keel
krjA = Aunuse murre (aunusekarjala m)
krjK = Kalinini murre (kalinini-
karjala m) ~ murrakud
krjL = lõunamurre (lõunakarjala m)

krjLü = Lüüdi murre
krjP = põhjamurre (põhjakarjala m)
Krk = Karksi
Krl = Karula
Kse = Karuse
Ksi = Kursi
Kul = Kullamaa
Kuu = Kuusalu
Kõp = Kõpu
Käi = Käina
Kär = Kärla
küsks = keskülemsaksa keel
L (ePL) = läänemurre
lad = ladina keel
Lai = Laiuse
ld = leedu keel
Lei = Leivu
Lih = Lihula
lms = läänemeresoome keeled
LNg = Lääne-Nigula
lp = lapi keel
lpN = Norra murre (norralapi m)
lt = läti keel
Lut = Lutsi
lv = liivi keel
Lüg = Lüganeuse
M (eLM) = Mulgi murre
Mar = Martna
md = mordva keeled
mdE vt er
mdM vt mo
Mih = Mihkli
MMg = Maarja-Magdaleena
mns = mansi keel
mo (mdM) = mokša (~ mokšamordva
keel)
mr = mari keel
Muh = Muhu
Mus = Mustjala
Mär = Märjamaa
Nai = Naissaare
Nis = Nissi
Noa = Noarootsi
Nõo = Nõo

Ote = Otepää
ou = obiugri keeled
Pai = Paide
Pal = Palamuse
Pee = Peetri
Pha = Püha
Phl = Pühalepa
Pil = Pilstivere
PJg = Pärnu-Jaagupi
Plt = Põltsamaa
Plv = Põlva
pm = permi keeled
pr = prantsuse keel
prov = provantsaal
Pst = Paistu
Puh = Puhja
Pä = Pärnumaa
Pär = Pärnu
Põi = Põide
Rak = Rakvere
Ran = Rannu
Rap = Rapla
Rei = Reigi
Rid = Ridala
Ris = Risti
rts = rootsi keel
Ruh = Ruhnu
Rõn = Rõngu
Rõu = Rõuge
Räp = Räpina
S (ePS) = saarte murre
Sa = Saaremaa
Saa = Saarde
sam = samojeedi keeled
San = Sangaste
Se = Setumaa
Sim = Simuna
SJn = Suure-Jaani
skr = sanskriti keel
sks = saksa keel
sm = soome keel

s-u = soome-ugri keeled
T (eLT) = Tartu murre
Tln = Tallinn
TMr = Tartu-Maarja
Tor = Tori
Trm = Torma
Trt = Tartu
Trv = Tarvastu
Tõs = Tõstamaa
Tür = Türi
udm = udmurdi keel
ug = ugri keeled
ukr = ukraina keel
ung = ungari keel
Urv = Urvaste
uu = uurali keeled
V (eL) = Võru murre
Vai = Väivara
Var = Varbla
Vas = Vastselliina
vdj = vadja keel
Vi = Virumaa
VId = Võru murde idaosa
Vig = Vigala
Vil = Viljandi
VJg = Viru-Jaagupi
vlg = volga keeled
vlgvn = valgevene keel
Vll = Valjala
VMr = Väike-Maarja
vn = vene keel
VNg = Viru-Nigula
Vor = Vormsi
vpr = vanaprantsuse keel
vprs = vanapreisi keel
vprov = vanaprovantsaal
vps = vepsa keel
Võn = Võnnu
Vän = Väandra
vüsks = vanaülemsaksa keel
Äks = Äksi



9 770206 373000